

**עין משפט**‏<sup>עין משפט</sup>‏<sup>ג</sup>
**גזר** **מצוה**

**מב** א **מיי** פֿי"ב מהל' חפלה הלכה יג טוש"ע א"ח ס' רפד סעיף א: **מב** ב **מיי** שם הלכה יג טו"א"ח שם סגמ עשין יט:

**מד** א **מיי** פ"ח מהלכות חפלה הלכה ה סגמ שם טוש"ע א"ח ס' נה סעיף א ופי' סט סעיף א: **מה** ד **מיי** שם טוש"ע א"ח ס' סט סעיף א: **מו** ה **מיי** שם טוש"ע א"ח ס' קנח סעיף א: **מו** ו **מיי** שם הלכה ד ופי"צ הלכה ג טוש"ע א"ח ס' קמג סעיף א: **מוח** ז **מיי** פ"ח שם הל"ד: **מז** ח **מיי** פי"ב מהל' אצל הלכה ד טוש"ע י"ד ס' שעו:

**נ** ב **מיי** פ"ג מהלכות אצל הלכה א סגמ עשין מד"ס ז טור שם:

**נא** י **מיי** פ"ב מהלכות זכרות הלכה י ופי' מהלכות אישות הלכה ה טוש"ע אה"ע ס' סב סעיף ד:

**נב** ב **מיי** פ"ה מהלכות זכרות הלכה ד סגמ עשין פח טוש"ע א"ח סימן קצב סעיף א:

**נג** ב **מיי** פ"ח מהל' ערכין הלכה ב:

**נד** ג **מיי** פ"ח מהלכות חפלה הלכה ד טור ש"ע א"ח ס' סט סעיף א: **נה** ד **מיי** פ"ג מהל' אצל הלכה א סגמ עשין מד"ס ז טור י"ד ס' שעו: **נו** ע **מיי** פ"ב מהלכות זכרות הלכה י ופי' מהל' אישות ה"ה טוש"ע א"ה ס' סב סעיף ד: **נז** פ **מיי** פ"ח מהלכות ערכין הלכה ב:

**נח** צ **מיי** פ"ב מהלכות חפלה הלכה ג טור ש"ע א"ח ס' קל סעיף ב: **נח** ק **מיי** שם הלכה י טוש"ע א"ח ס' קמה סעיף א:

**רבינו חננאל**

כבוד תורה קרי פי' א) שלא בנביאים עד שיקרא בתורה כנגדו לא צריך הדרגת נוטה שאינו עולה. ואי סליק ענין ההפטרות לא חיישנין לכ"א פסוקים וכן אי איכא תורגמן אפי' לא קרא מזה ההפטרות אלא ב"י פסוקים פוסק כר' יוחנן וריו: [מתני'] אין פורסין על שמע ואין עוברין לפני התיבה. ואין נושאים כפיהן ואין קורין בתורה ואין מפטירין בנביא ואין עושין מעמד ומושב ואין אומרים ברכת אבלים שהיא ברכת רחבה וא"ר יוחנן ברכת אבלים בעשרה ואין אבלים מן המנין. ותנחומי אבלים וברכת חתנים ואין מזמנין על המזון בשם פחות מי'. מנא לן וא' משום ר' יוחנן דכתיב ונקדשתי בתוך בני ישראל וכתיב התם הברדל מתוך העדה הזאת וכתיב עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב נשאר המרגלים י'. והן שנקראו העדה. ומפורש בתלמוד א"י(P) מהאי קרא בבני יעקב לשבור בר בתוך הבאים וכתיב

ובואו אחי יוסף עשרה. ואקשי' בירושלמי מכיון דתנינן אין פורסין את שמע ליידיא מילה תנינן אין עוברין לפני התיבה פחות מי' ופקינן לכן צריכה בהרה דתני אין פורסין את שמע פחות מי' התחילו ב' והלכו מקצתן גומרים וכן כולן השנתינן במשנתנינו כיוצא בהן ועל כולן הוא אומר ועוזבי ה' יכלו. וכן אדם שאמר דמי עלי שמין אותו כעבד ולא יהיה פחות מעשרה.

**חשק שלמה על רבינו חננאל**
א) נראה דל"ל שלא יתחיל לקרות צנזאים עד שקרא וכו':

**לא** שנו א"ל במקום שאין מתרגמין. ועל זה אנו סומכין שאין אנו מתרגמין הפטרות ° שצכל ימות השנה וכן הפרשיות: **אין** פורסין על שמע פחות מעשרה. צירושלמי<sup>א</sup>) מפרש שאם התחילו צעשרה ויאלו מקלתן אפ"ה גומרין ועל היוזאים הוא אומר

ועוזבי ה' יכלו (ישעיה א) וכן הלכה:

**ואין** פורסין על שמע. הקונטרס פירש בני אדם שצאו צצית הכנסת אחר שהתפללו הצבור ורואים לומר קדיש וזכרו לריך עשרה ור"ת פירש דצצצה שלא שמעו עם שלש אחרים סגי וה"נ איתא צמס' סופרים<sup>ב</sup>) רצותינו שצמערצ אומרים שצצעה ונותנים טעם לדצריהם דכתיצ צפרוע פרעות צישראל צהתנדצ עם צרכו ה' (שופטים ה) דליכא שצע תיצות וי"א אפילו שצשה משום דזכרו הוי השגי' ור"ת כתצ צספר הישר צחמשה משום דליכא אלא חמש תיצות עד צרכו ונ"ל אפילו שצלשה שלא שמעו והכי פירושו דקרא צפרוע פרעות צישראל שלא עשו מה שמוטל עליהם לעשות אז יתנדצ העם לצרך ה' וליכא אלא שצ תיצות עד צהתנדצ ותלמידי רש"י<sup>ב</sup>) פירשו משמו דאפילו שצצל אחד שלא שמע יכולים הם לפרוס על שמע ואפילו אותו ששמע כצז יכול להוציא אותן שלא שמעו כמו שאנו רואים שליח צבור שאף על פי שהתפלל כצז השמונה עשרה צרכות צלחש חוזר ומתפלל צקול רס ואע"פ שכולנו צקיאין עכשוי מ"מ י"ל דאין זה ראייה כל כך דשאני השמונה עשרה צרכות שהרי אס היה מתפלל מתחילה צקול רס שמה לא יכוונו לצס להגיע עם שליח צבור צמקום קדושה ומוזים ור"ת לא היה רוצה לעשות אפילו לעצמו:

**ואמר** ר' יצחק א"ר יוחנן ברכת אבלים בעשרה. פירש ר"י דלא מיירי צצרכת המזון שהרי לא היתה צרחוצ העיר כדפי' פרק קמא דכתוצות (דף ח: ושס) אלא מיירי צצרכות שהיו אומרים צרחוצ העיר צמעמדות שהיו עושין לנחם אצלים אצל שצל צרכת המזון סגי שצלשה והוא עצמו מצטרף כדפירש<sup>א</sup>) הטעם שם: **עשרה** כהנים כו'. קשיא לי אמאי לא צעי אחד עשר דאין צ"ד שקול<sup>ב</sup>) צכל דצר שהוא תלוי שעומד<sup>א</sup>) צסקול הדעת<sup>ב</sup>): **ואדם** מי קדוש. פירש הקונטרס פ"ק דסנהדרין<sup>א</sup>) (דף טו.) והא אין נמכר צשוק כעצד לכן אין קדוש וקשיא אמאי לא קאמר דמיירי צעצד כנעני שיכול אדם להקדישו דהא עצד כנעני שפיר קרוי אדם כדאמרין פ' השולח (גיטין לח: ושס<sup>א</sup>) כל חרס אשר יחרס מן האדם

לא יפדה לרצות עצדו ושפחתו הכנענים וי"ל דאי איתא דמיירי צעצד כנעני סגי שצלשה אצל צעשרה לא כדאיתא צירושלמי<sup>א</sup>) גורה שמה ששמעו ויצרחו וא"ת אימא דההיא ירושלמי איירי צדינא דרצנן אצל צדינא דאורייתא לריך עשרה וא"כ הדור קושין לדוכתיה דכי פריך אדם מי קדיש לישני דמיירי צעצד כנעני וי"ל דפשיטא ליה דמתניתין חשיצ ותני הדינין ש לריך לעשות וא"כ אי איתא דאיירי צעצד הא הוה שצלשה ועוד נראה דסצר ליה למקשן דאי איתא דמיירי צעצד הוה ליה לפרושי צהדיא הקרקעות והעצדים משעה וכהן דדקתני צכל מקום הקרקעות והעצדים [וע"ע מוספות סנהדרין טו. ד"ה אדם]: **שמין** אותו כעבד ועבד איתקש לקרקעות דכתיב והתנחלתם אותם וגו'. משמע דעצד עברי איתקש לקרקעות והכי נמי משמע פרק קמא דקדושין (דף ו. ושס) דאשה הוה לה נכסים שיש להן אחריות מטעם דעצד איתקש לקרקע וקשיא דהיינו דווקא עצד כנעני דעליה כתיצ קרא דוהתנחלתם אצל עצד עברי לא מצינו כלל דאיתקש לקרקע ודאי ההיא דקדושין יש לדחות כדפירש' שם אצל הכא קשיא:

## הקורא עומד פרק שלישי מגילה

כנגדו נמי לא בעינן. לקצוע ג' פסוקים צנציל כנגד אותן שקורא המפטיר צתורה: מקום שיש תורגמן שאני. שיש טורח לצבור: **מתני'** אין פורסין על שמע. מנין הצא לצית הכנסת לאחר שקראו הצבור את שמע עומד אחד ואומר קדיש וזכרו וזכרה ראשונה שצקריאת שמע. פורסין לשון חלי הדצרי<sup>א</sup>): ואין עוברין לפני התיבה. שליח צבור: ואין נושאים כפיהן. הכהנים: אין (ד) קורין בתורה. צנצור: אין עושין מעמד ומושב. למת כשנושאים את המת לקוצרו היו יושצין ז' פעמים לצכות את המת והרולה לסופדו יספוד והכי תניא (צ"צ דף ק:): אין פוחמין משצעה מעמדות ומושצות למת כגון עמדו יקרים עמודו שצו יקרים שצו: ברבת אבלים. מפרש צגמ': ותנחומי אבלים. כשחוצרין מן הקצרות<sup>א</sup>) עומדין ומנחמין את האצל ואין שורה פחותה מעשרה צמסכת סנהדרין (דף יט.). ואין מוזמנין על המזון בשם. נצרך אלהינו: והקרקעות. של הקדש הצא לפדותן לריך עשרה ואחד מהן כהן: ואדם כיוצא בהן. אס צא (ב) לפדות מיד הקדש וצגמ' מפרש לה: **גמ'** עדה. אין פחותה מעשרה שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת יאלו יהושע וכלצ: לאו אורח ארעא. להטריח שליח (ה) לכן ולקרותן יקרים דא"כ מה הנחת למרוצין: אין אבלים מן המנין. שהרי הוא אומר צרכה למנחמים צפני עצמן אחינו צעל הגמול ישלם לכס גמולכס הטוצ צא"י משלם הגמול ולאצלים צפני עצמן אחינו צעל נחמות ינחם אתכס צא"י מנחם אצלים<sup>א</sup>) ואינו כוללן יחד: י' כהנים כתובים. צפרשת הקדשות<sup>א</sup>) שלשה צערכין ושלשה צצהמה וארצעה צקרקעות וכיון דמשלמי צהו עשרה צעינן עשרה גצרי: חד לגופיה.

דכהן צעינן: ואימא חמישה כהנים וחמישה ישראלים. כיון דטועמא משום מיעוט אחר מיעוט הוא השלישי אינו מיעוט אחר מיעוט וכיון דדרשת ליה (א) שני מיעוט אחר מיעוט איתרצי ליה ישראל כי הדור אחא כהן שלישי אשמועינן דליהוי כהן ולא ישראל וכן ה' וכן ז' וכן ט': עבד איתקש לקרקעות. שנאמר והתנחלתם אומם לצניכס אחריכס לרשת אחוזה לעולם צהס מעצדו: **מתני'** ו"א יקרא למתורגמן יותר מפסוק אחד. שלא יטעה מתורגמן (מן) המתרגם על פה: וצנציל

תורה אור השלם
א) כה אמר יי צבאות אלהי ישראל עלותיכם ספו על זבחיכם ואכלו בשר: [ירמיה ג כא]
ב) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יי מקדשכם: [ויקרא כב, לב]
ג) הפדלו בתוך העדה הזאת ואכלה אתם ברגע: [במדבר מז, כא]
ד) עד מתי לעדה הרעה הזאת אשר הפה מלינים עלי את תלנות בני ישראל אשר הפה מלינים עלי שמעתי: [במדבר יד, כו]
ה) והתנחלתם אתם לבניכם אחרים לרשת אחזה לעלם פהם תשכדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: [ויקרא כה, מו]

**הקורא**
א) בכת"י ובראשונים נוסף מ"א: [ב] בכת"י אמר ר"י, וכ"ה ישר (דק"ס): [ג] בכת"י א"רינו (וכמ"ש התוס' ברכות מט ע"ב ד"ה נברך, וברמב"ם פ"ה מהל' ברכות ה"ד כתב נברך לאלהינו): [ד] [בסנהדרין ליתא] (גליון) וכן ליתא בכת"י, ובאמת הוא מיותר (דק"ס), ועיין טו"א: [ה] בכת"י ובסנהדרין נוסף הנמכר בשוק: [ו] ברש"י שבר"ף לשון אכילת פרס, ועי"ש בר"ן, ועי' סוטה ל ע"ב וברש"י [ז] נדצ"ל כשחוצרין מקבורת המת עומדין בשורה ומנחמין (וכע"ז ברש"י שם ד"ה כסופר ובמהרש"ל שם: [ח] נדצ"ל שהוא תלוי ועומד: [ט] נדצ"ל בבהמ"ז ובתוס' שם: [י] נדצ"ל דמייתי קרא אחרנאן (גליון), ועי' רש"ש:

**הגהות וצינונים**
א) בכת"י ובראשונים נוסף מ"א: [ב] בכת"י אמר ר"י, וכ"ה ישר (דק"ס): [ג] בכת"י א"רינו (וכמ"ש התוס' ברכות מט ע"ב ד"ה נברך, וברמב"ם פ"ה מהל' ברכות ה"ד כתב נברך לאלהינו): [ד] [בסנהדרין ליתא] (גליון) וכן ליתא בכת"י, ובאמת הוא מיותר (דק"ס), ועיין טו"א: [ה] בכת"י ובסנהדרין נוסף הנמכר בשוק: [ו] ברש"י שבר"ף לשון אכילת פרס, ועי"ש בר"ן, ועי' סוטה ל ע"ב וברש"י [ז] נדצ"ל כשחוצרין מקבורת המת עומדין בשורה ומנחמין (וכע"ז ברש"י שם ד"ה כסופר ובמהרש"ל שם: [ח] נדצ"ל שהוא תלוי ועומד: [ט] נדצ"ל בבהמ"ז ובתוס' שם: [י] נדצ"ל דמייתי קרא אחרנאן (גליון), ועי' רש"ש:

<sup>[1]</sup> בכת"י ובראשונים נוסף מ"א: [ב] בכת"י אמר ר"י, וכ"ה ישר (דק"ס): [ג] בכת"י א"רינו (וכמ"ש התוס' ברכות מט ע"ב ד"ה נברך, וברמב"ם פ"ה מהל' ברכות ה"ד כתב נברך לאלהינו): [ד] [בסנהדרין ליתא] (גליון) וכן ליתא בכת"י, ובאמת הוא מיותר (דק"ס), ועיין טו"א: [ה] בכת"י ובסנהדרין נוסף הנמכר בשוק: [ו] ברש"י שבר"ף לשון אכילת פרס, ועי"ש בר"ן, ועי' סוטה ל ע"ב וברש"י [ז] נדצ"ל כשחוצרין מקבורת המת עומדין בשורה ומנחמין (וכע"ז ברש"י שם ד"ה כסופר ובמהרש"ל שם: [ח] נדצ"ל שהוא תלוי ועומד: [ט] נדצ"ל בבהמ"ז ובתוס' שם: [י] נדצ"ל דמייתי קרא אחרנאן (גליון), ועי' רש"ש:

<sup>[2]</sup> בכת"י ובראשונים נוסף מ"א: [ב] בכת"י אמר ר"י, וכ"ה ישר (דק"ס): [ג] בכת"י א"רינו (וכמ"ש התוס' ברכות מט ע"ב ד"ה נברך, וברמב"ם פ"ה מהל' ברכות ה"ד כתב נברך לאלהינו): [ד] [בסנהדרין ליתא] (גליון) וכן ליתא בכת"י, ובאמת הוא מיותר (דק"ס), ועיין טו"א: [ה] בכת"י ובסנהדרין נוסף הנמכר בשוק: [ו] ברש"י שבר"ף לשון אכילת פרס, ועי"ש בר"ן, ועי' סוטה ל ע"ב וברש"י [ז] נדצ"ל כשחוצרין מקבורת המת עומדין בשורה ומנחמין (וכע"ז ברש"י שם ד"ה כסופר ובמהרש"ל שם: [ח] נדצ"ל שהוא תלוי ועומד: [ט] נדצ"ל בבהמ"ז ובתוס' שם: [י] נדצ"ל דמייתי קרא אחרנאן (גליון), ועי' רש"ש:

**מסורת הש"ס**‏<sup>מסורת הש"ס</sup>‏<sup>ג</sup>
**עם** **הוספות**

א) בהפטרות לפרשת צו, (ב) מסכת סופרים פ"ד ה"ב ע"ש, (ג) כתובות ז: ע"ש, (ד) [סנהדרין ב, א] (ה) זכרות דף כא: ע"ש, (ו) [זכרות דף כא: ע"ש סנהדרין עד: ע"ש], (ז) צ"צ ק: (ח) כתובות ח: [זכרות דף מה:], (ט) סנהדרין דף טו:, (ס) [יומא מג. וס"ג], (ל) [סנהדרין דף טו:], (מ) כתובות ח: (נ) ויקרא כו ועי' בילקוט מפרשים, (ס) מגילה פרק ד ה"ה, (ע) [פ"י הל"ן] (פ) כ"ה במחזור ויטרי סימן מה, (צ) סנהדרין ב: (ק) [עי' מוס' ערכין יט: ד"ה או ללמא], (ר) ליתא שם בפרש"י שלפנינו (פורת יוסף), ועי' רש"י גיטין לו. ד"ה בשלמא.

**הגהות הב"ח**

א) במשנה ואין מוזמנין על המזון צנס: (ב) רש"י ד"ה ואלס וכו' אס צא לפטור עצמו מיד: (ג) ד"ה ואימא חמשה וכו' דכיון דדרשת ליה כהן שני מיעוט: (ד) [מנח"י ד"ה אין קורין צ"ל ד"ה ואין קורין צתורה: (ה) [מנח"י ד"ה לאו אורח ארעא. להטריח שליח צבבור לכך]:

**גליון הש"ס**

גמ' כיון דבעי למימר נברך לא"הינו. עי' זכרות דף מט ע"ב מוס' ד"ה נצרך: תוס' ד"ה לא שנו וכו' שבב"א ימות השנה. עי' לקמן דף כד ע"א מוס' ד"ה ואס היו:

תורה אור השלם

א) כה אמר יי צבאות אלהי ישראל עלותיכם ספו על זבחיכם ואכלו בשר: [ירמיה ג כא]

ב) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יי מקדשכם: [ויקרא כב, לב]

ג) הפדלו בתוך העדה הזאת ואכלה אתם ברגע: [במדבר מז, כא]

ד) עד מתי לעדה הרעה הזאת אשר הפה מלינים עלי את תלנות בני ישראל אשר הפה מלינים עלי שמעתי: [במדבר יד, כו]

ה) והתנחלתם אתם לבניכם אחרים לרשת אחזה לעלם פהם תשכדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: [ויקרא כה, מו]

**ליקוטי רש"י**

[נדפס בסוף המסכת]